



Á Skarðinum

5. august 1995

Góður summardagur, avdragandi í lofti og augusthugni víðahvar. Fólk í hoyna, Fóm ísur og flógur biti úr gassgrýtu skóta. Dagurin væl valdur, jú mangt er í menning og broyting, so broytist tó ikki alt her á fold. Ein slíkan summardag hyggur tú, sum tú ert vanur, niðan í hagan – fólk á ferð.

Fólkafundur á Skarðinum. Úr ymsum herðashornum koma tey – fuglfríðingar, avbygda-fólk og útisetar. Öll eru vit á veg niðan á ovasta varðan; har er stevna sett øllum, ið hug og ans hava fyrri náttúru og søgu. Prátað verður og unglingar við stórum ljóðfórum fáa hjálps-vegis: „Heldur tungt lat okkum bera eina løtu.“

Vit koma niðaná, nú er svalandi lot. – Prát og skemt og látur hoyrist kring varðan. Í fjór vóru vit mong, men í ár fleiri. Sangur er týðandi partur, og fólk úr Hornorkestrinum hava ljóðfór við sær til undirspæl. Sungnir verða fóstur-landssangir. Jógván Róin er fjallarøðarin í ár. Hann greiddi frá tíðini í sínum uppvøkstri, millum annað torvarbeiði og sterku ættarbondum fólka og byggdanna millum. Hann og aðrir útisetar droymdu um eitt Shangri La í Nordur-atlandshavi. Dreymurin hvarv sum dæg á mrgni, tá ið tey heimafturkomin

sóu færoyingar fúka avstað í bilum. Bygdagøturnar kámaðar og varðarnir niðurrúddir. Ferðin var ov stór á so mongum økjum, tí rendu vit okkum fóst figgarliga. Skilligt er, at maðurin hevur stóran ans fyrri náttúru og søgu. Takk fyrri frálíku røðu tína, Jógván. Poul Martin, varðamaðurin frægi, greiddi okkum frá um Neytakonukelduna, um torvskurð og onkran stuttleika í tí sambandi. Hann bað okkum halda fast við fundarfólkatal-takinum. Vit sungu Tjóðsangan og síðan yvir um mark í Skarðhaga. Neytakonukeldan. Vørð-hamar. Gullbrandur og jarðamóðirin á Dalbø. Kráir eru fleiri, jú søguli/síðsøguligi áhugin er í menning.

Seinasti partur í tiltakinum var uppi á Rustakambi. Á Altarinum sungu vit avbera góða sangin, sum Frits yrkti til heimbygdina Fuglafjørð. Takk fyrri skyldmaðurin – tú ert dyggur í so mongum. Áðrenn vit skiltust, sungu vit gamla kenda sangin. Jóannes bóndi gav okkum, Bóðar tú til allar tjóðir.

Í smáum bólkum fóru vit omanafur. Ymsk eru vit av útsjónd, lyndi og hugburði, men øll samd um ein frálíkan dag, sum væl var valdur. Eg hugsi, vit fara niðaná aftur næsta summer.

Jógván Flínur

– Varðveitið varðarnar

– Lat okkum varðveita hesar varðar og mótast her á hvørjum sumri í takksemi til teirra, sum bygdu hetta landið. Varðarnir kunnu so minna okkum á tað stríð og knoss forfedrarnir hava havt fyrri at gera tað liviligt her á landi og eggja okkum til at taka tey ódnartøk, sum eru neyðug, fyrri at okkara ungdómur kann stóðast á hesum klettum segði Jógván Róin, fyrrv. yvirlækni m.a., tá fólkafundur varð hildin uppi á Skarði í Fuglafirði herfyri.



Jógván Róin heldur røðu á Skarði. Myndir Rúni Bro Róin

Góðu fundarfólk!

Tá Petur Martin ringdi til mín og bað meg halda røðu her uppi í dag, kom hetta mær sera dátt við, og eg hugsaði, hvat kanst tú siga í dag, sum hevur áhuga hjá teimum, sum leita sær her niðan í dag? Eg hevði hug at siga nei, men so kom eg at hugsa um, hvussu nógv góð minni eg eigi her, og kann eg verða við til at liva um teir varðarnar, sum enn eru eftir okkara forfedrum, sum bygdu upp hetta land, sum okkara ættarlið hevur alt at týða fyrri, so átti eg at leggja ein lítlan stein til hesar varðar.

Tá „Ung í arbeiði“ seinasta summer gjørdi eitt megnararbeiði við at laða varðar og kráir á alfaraleið ímillum Fuglafjørð og Hellur, gleddi tað meg almikið, tíverri var eg ikki við seinasta summer, men síðani tá havi eg fleiri ferðir leita mær niðan hesa vælkendu mannagøtu og gleitt meg yvir at siggja, at har hevur fingið nakað av gamla sniðinum aftur, og tað vil eg siga tykkum hjartans tøkk fyrri.

Tá eg kom heim aftur til Føroya í 1973, eftir at hava verið burtur í 24 ár, hevði eg ein dreym um at finna nakað aftur av mínum kæra fósturlandi, sum eg hevði sagt farvæl við í 1946, – men eg var vónsvikin. – Eg leitaði út í okkara vøkr náttúru, og gleddi meg yvir her at finna fuglalív, vøkstur og landslag óbroytt, men hvar var fólkid og hvar eru varðarnir? – Jú, fólkid sat í bilinum, sum við rúðandi ferð fluttu teg millum bygg-

ir, varðarnir vóru rapaðir, og fanst tú eina mannagøtu, so lógu fløskur og plastikk, sum einasti vegleiðari fyrri tann okkunnuga ferðamannin.

Vit stovnaðu í Havn eitt felag, sum vit nevndu „Varðarnir“, vit leitaðu upp mannagøtur á Streymoy og laðaðu upp teir gomlu varðarnar, men sum tíðin leið og undirtøkan minkaði, so doyði hetta hugskotið burtur.

Sjálvr fór eg úr Hoyvík til gongu eftir gomlu mannagøtunum saman við familju míni eitt vakurt summerkvöld, vit høvdu tjald við. Gingu fram við Kaldbaksfirði um Hoyvíks-gøtu niðan Leynadal, um Hvalvíksskarð og yvir á Eysturoynna, um skarði undir Nøvnini, millum Fjarða, niðan á Heltina og um Jøklaskarð til Fuglafjarðar, hetta var ein ógloymandi túrur, sum tók okkum 18 tímar. Vit hugsaðu um okkara forfedrar, sum tíðan gingu hesar leiðir, ikki bert um summerið, men eisini í vánaligum líkindum. Í dag gera vit farleiðina so stutta sum gjørligt. Vit grava hol gjøgnum fjøll, vit stytta um siglingar-leiðir við at gera tryggar havnir á hvørjum tanga, uttan at hugsa um kostur, um steym ella megi náttúrunnar. Hetta hevur ført okkara samfelag út av tromini, okkara landsmenn eru ikki bótafærir, teir megi flýggja frá húsi og heimi, frá hesum fægru oyggjum, og leita út í stóru verð, har teir líka sum eg, droyma um „Shangri La“, sum lá har uppi í Atlandshavinum, her sum vit,

ið eftir eru, kunnu liva um minni eftir forfedrum vára og royna aftur at finna eina javnvág millum tað, sum vit ynskja okkum, og tað, sum vit hava møguleika fyrri at røkka. Og her mugu vit hyggja aftur um bak, til okkara forfedrar, sum evnaðu at liva av tilfeinginum á hesum klettum.

Tankar mínir leita aftur til 30-árin – eitt tað fyrsta minni er, tá eg sum smá-drongur, helst eini 6–7 ára gamal, fór við pápa mínum um Skarðið at vitja skyld-fólk okkara á Hellunum. Pápi var júst komin aftur av Suðurlandinum. Vit gingu oman Klyv og inn hjá Jens Peturi – har sat gamli Petur, blindur á bonkinum. Vit siga góðan dag, og pápi spyr Petur: „kennatýgum meg?“ hann tekur í hondina á pápa, trivlar upp eftir arminum, upp í andliti, og sigur: „tú ert Jákup Frans!“

Vit vitjaðu inn á gólvíð hjá Jógván ommubeiggja, Petur Kristiani gubba, og fóru so aftur um Skarðið. Hvørja ferð eg kom heim í summerfrí, gjørdi eg sum pápi mín, fór um Skarðið og inn hjá øllum ættarfólki mínum. Sjálvt tá vegur kom um Heltuna, fór eg gomlu leiðina. Her havi eg gingið við abba mínum oman á Vørðhamar eftir torvi. Gloymdi ongantíð sorgartur abba míns, – hann hevði verið eftir torvi ein góðveður-dag, og kom ikki aftur, út á seinnapartin hoyrdist róp oman av Rossaryggi, já rættligt neyðarróp. Abbi var dottin við torvleypinum og hevði brotið beinið. Hann varð borin oman og sigldur til Klaksvíkar, men

fullførur gjørdist hann ongan-tíð aftur, hóast vit gingu mangan túrin aftur yvir eftir torvi.

Varðarnir her uppi á Skarðinum hvødu stóran týðning. Eg minnst ein dagin, vit fóru yvir á Góðadal at arbeiða torv, sera tjúkkur lá mjørkin á fjøllunum, vit gingu eftir varðunum niðan á Skarð og so fram við stíkinum niðan á Hális. Vit hoyrdu róp vestan fyrri, og meðan vit standa, klárar í, og vit siggja nøkur fólk, sum fara niðan móti Sløttum. Nú eru tað tey hjá Bartali og hjá Pól á Trønni, sum eisini eru á veg á Góðadal. Av Botnsbrúgv er ætlan teirra at ganga beina leið niðan á Hális, men í staðin fyrri at fara niðan til høgru, eru tey farin til vinstu. Hesa leið høvdu tey gingið fleiri hundrað ferðir, men hóast tað viltust tey, tí tey ikki fylgdu varðunum niðan á Skarð.

Eg vænti ikki, at tíðarnar í Føroyum verða so ringar aftur, at fólkid her í Fuglafirði fer at kneykra um Skarðið undir torvleypum, ella fer at hava sína dagligu gongd yvir á Góðadal at arbeiða torv, men lat okkum varðveita hesar varðar og mótast her á hvørjum sumri í takksemi til teirra, sum bygdu hetta landið. Varðarnir kunnu so minna okkum á tað stríð og knoss forfedrarnir hava havt fyrri at gera tað liviligt her á landi og eggja okkum til at taka tey ódnartøk, sum eru neyðug, fyrri at okkara ungdómur kann stóðast á hesum klettum.

Jógván Róin

★ tíðarrit
★ reklamur
★ vøruroyndir
til øll húski
í Suðurstreymi!
Boðtænastan
Tlf. 19782

